

MINDSZENTI LAP

VEGYES TARTALMU HETILAP.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egész évre 4 frt.
Fél évre 2 "
Negyed évre 1 "

Megjelenik minden vasárnap reggel.

SZERKESZTŐSÉG és KIADÓHIVATAL:
Tary Endre ügyvéd saját házábanál.

Hirdetések és nyilttári közlemények a lap részére jutányos áron vétetnek föl.

Bérmentetlen levelek nem fogadtatnak el.

Kéziratok vissza nem adatnak.

Temetés Budapesten.

Mikor a jó keresztény Isten felszentelt templomába lép önkényteleutl is belső áhitat lépi meg egész valóját s kívül hagyva a templom küszöbén a minden napi élet bajait egyedül a mindenség teremője és fenntartója az erősek megalázója és parancsolója, a gyengék vigasztalója és támogatója tölti be egész lényét.

Ilyen felszentelt templom lett Budapest ápril 1-én a magyar nemzetnek, oda zarándokoltunk áhitattal, benső megihletődéssel az igazi bánat és részvét könnyeivel a magyar nemzet megváltója ravatalához, oda seregtünk sok százezren lerónni a kegyelet adóját annak, kinek immár csak por hüvelye maradt közöttünk, lelke pedig felszállt az egek urához, hogy ott folytassa áldásos működését, hogy ott legyen őrző angyalunk támaszunk és tanácsadónk az egy századon át e földön hirdett magasztos eszmék kivitelének nehéz munkájában.

Igen. A természet rendje, melyben semmi sem állandó és örök, megköveteli a maga jogait, tehát meghalt *Kossuth*, meghalt mertembernek született, meghalt teste, porrá lett megdicsőült lelkének hüvelye, de szelleme, óriási szellemének ereje megmaradt a késő unokáknak mig magyar él széles hazában.

Hogy mi volt *Kossuth* a magyar nemzetnek arról már sokat irtak hivatottnál hivatottabb tollak, sokat beszéltek ragyogóbbnál ragyogóbb szónoklatok, de ha mind ezeket összegyűjtjük is a mihez egy ember elete nem volna elegendő — míg mindig nem volnának az O halhatatlan érdemei teljesen felsorolva, de hogy mit vesztettünk az O megdicsőült halála folytán azt megmutatta a gyászba borult nemzet a nagy halot temetésénél.

A hatalom — a fényes állás, a nagy vagyon segítségül hívása mellett lehet tünnemény szerű fényt, pompát kifejteni, melynek gyönyörűségeit megbámulja a világ; de azt a fényt mi százezrek sőt a népek milliói szemében csillámló könyekből sugázzák ki; azt a diszompát mit a vagyonos és előkelők diszmagyarjai mellett az egyszerű gatyás vagy mándlis földműves kifejezésre juttat, nincs a világon az a pénz. erő és hatalom, hogy kifejezni képes legyen.

Száz ezrek vettek részt *Kossuth* temetésén, de nem volt azok között egy sem, akit csak a látványosság iránti kíváncsiság, a szórazási vágy vonzott oda; de jelen igyekezett lenni mindenki ott, hol egy nemzet dicsősége, fénye, ereje és hatalma fektült ravatalon, — áldozni akart a szent oltárnál a nemzet minden fia a testvériség, egyenlőség és szabadság szent ígéből, melyeket O hirdett és nyújtott nemzetének.

A temetési szertartás 10 órakor vette kezdetét, de a vármegyék, városok, községek, egyletek és intézetek küldöttségei már 9 órakor gyülekeztek a részükre kijelölt helyeken s megkezdődött a kordonok meghuzása és a küldöttségek elhelyezése, — mi a pllanat alatt mintha a földből nőtt volna ki, megszorodott sokaságtól már-már nehézségekbe ütközni látszott, de mégis teljes sikerrel foganatosítottat.

Nem kellett még itt is sehol erőszakot alkalmazni, mint egyéb látványosságnál az különben lenni szokott. A vidékieknek elég volt jelvényeikre mutatni és a beláthatlan nép tömeg mindenütt készséggel nyitott utat, hogy a külön jelvényes küldöttségek helyeikre juthassanak és bármely kritikus esetben a bármily gyenge testalkatu rendezőnek csak egy intésébe vagy szavába került, hogy egész tömegek megmozdultak, széjjel váltak vagy csatlakoztak, úgy hogy száznál több küldöttség elhelyezése alig egy óra alatt befejeztetett.

Kevéssel 10 óra előtt érkezett meg a család a muzeum csarnokában felállított ravatalhoz, előállott az utolsó gyászkoesi, jöttek az evangélikus papok mindannyian fekete talárban, nagy csokorra kötött fehér nyakkendővel mindannyian az evangélikus egyház főbb lelki pásztora az ország különböző vidékeiről. Sarkány Sámuel püspök vezetésével.

Az óra 10-re ért. A muzeum körül álló százezrek arcai a gyászszal bevont házak erkélyei, ablakai sőt még a tetőknek is mély gyászba öltözött lakói a ravatal felé fordulva pillanat alatt mintegy varázs szóra tüntették el a kalapokat s olyan mélységes csend honolt az egész tájon, mintha minden kihalt volna. A méltóságos csendben előkerültek a zsebpendők ezrei és az oszlop csarnokban felállott budai dalárda rázendítette a „Himnust“, melynek lélek emelő akordjai messze-messze hirdettek:

„Megbűnhődte már e nép
A multat s jövődöt.“

Ezután Sarkány Sámuel püspök a következő imát mondotta a gyász ravatalnál:

„Örökké való Isten! Vallásos kegyelettel gyűltünk egybe, hogy elhunyt szolgáltnak, hazánk nagy fiának emlékezetét megünnepeljük s drága hamvait örök nyugalomra elkisérjük. O tekint reánk kegyelmesen könnyörületnek Istene és ne vesd meg könnyörégésünket, a midőn elpanaszoljuk előtted veszteségünk nagyságát és alázattal esedezőnk, könnyörülj rajtunk, szánd meg a Te kesergő népedets küldj számárra egedből mennyei vigasztalást. Vigasztald meg Uram a gyászba borult nemzetet, a melynek fáj az a tudat, hogy a kérlelhetetlen halál kioltotta azt a drága életet, melynek megmaradásaért milliók fohásza emelkedett fel mennyei tronod elé. Jól tudjuk Atyánk Istenünk, hogy minden test a halandóság törvénye alá vettetett s hogy

minket hálára kötelez a Te kegyelmi tényed, mely szerint megszorítottad az ő életének esztendeit s mint fáradt vándort hívtad el őt örök pihenőre. Legyen ezért áldott a Te szent neved. Kérünk téged Urunk Istenünk terjeszd, ki gondviselésed szárnyait magyar hazánkra és annak minden hű és igaz polgáira. Támaszsz közöttünk a boldngulthoz hasouló, bölcs, erényes és bátor vezértérfiakat, kik a haza üdvén és boldogulásán önzetlenül munkálkodjanak. Részesítsd hazánkat a béke és egyetértés áldásaiban. Végre vigasztald meg a megszorodottakat, a nagy hazafinak nagyrahivatott bánatos fiait és rokonait s tartsd meg őket hazánk javára, mint a boldogult nagyszellemének örökösait.“

Az ima után Sarkány Sámuel püspöknek az evangélikus egyház-, *Jókai* Mór-nak a képviselőház-, és *Gerlóci* Károly polgármesternek Bpest főváros nevében elmondott gyászbeszédei mind meg annyi remekei a magyar irodalom és szónoklat legmagasabb színvonalán álló művészetek.

Lapunk kerete nem engedi, hogy e gyászbeszédeket egész terjedelemben közöljük, mégis azok kimagasló részleteit a következőkben szó szerint adjuk.

Sarkány Sámuel püspök beszédéből:

„A hálás nemzet hazaszállította nagy fiának a csaknem félszázadon át hontalan *Kossuth Lajosnak* drága hamvait, hogy azokat itthon, a szeretett haza kebelében helyezze örök nyugalomra. Csak ami mulandó volt *Kossuth Lajosban*, azt szállította haza, mert az ő nagy lelke, fény s szelleme idehaza volt, félszázad óta mindig beleoltva minden igaz magyar hazafi lelkébe.

Fájó szívvel, igaz kegyelettel, egy egész nemzet részvevő könyhullatásával rójuk le utolsó szomorú kötelességünket ma, midőn letesszük porhüveljét örök pihenőre. Nem egyedül vannak itt az üdvözítőnek gyászoló fiai és rokonai és vallásfelekezetének papjai és biborosai, egy ország halottja ő, egy egész nemzet áztatja könyeivel ravatalát a válás megrendítő perceiben.

Milliók szive dobban föl annak tudatában, hogy *Kossuth Lajost*, Magyarország nagy halottját, a telejhetlent, a halhatatlant most temetik. Bizony ritka halandó embernek jutott a hála, a tisztelt, a dicsőség fényugaraiból annyi, amennyi nemzetünk e nagy fiának hálóporát környezi.

Bizony, nehéz nekünk a válás. a bucsuzás attól, kinek a haza annyit köszönhet, ki annyi dicsőséget árasztott a magyar nemzetre.

Aldás és könyhullás kíséri őt nyughelyére, de nagy alkotásainak emléke kell, hogy maradandó és elévülhetlen erővel hasson a magyar nemzet fiaira, ivadékról ivadékra.

Töle kell megtanulni a jelen és utókor honpolgárainak, miként kelljen szeretni a hazát önzetlenül a bölcsőtől a sirig, s munkálni annak üdvét és boldogságát önfeláldozó hűséggel és szeretettel.

Mondjunk dicséretet a nagy férfiaknak, kik által nagy dicsőség származott az ő korukra, kik vezérei voltak a népnek a tanácsban és bölcs intézkedésben. A kik nagy nevet hagytak maguk után, hogy hirdessék az Ő dicsőségét, és a kiknek dicsősége soha sem hanyatlik el. Az ő testeik eltakarítatnak békesseggel, de az ő nevük nemzedékről nemzedékre él és fennmarad.

Tanuljunk meg tőle, hogy mivel tartozunk a haza szent földjének, a nemzet üdvéért és dicsőségének. Tanuljunk meg tőle, hogy miként kell szeretnünk a hazát a bölcsőtől a sirig önzetlenül önmegadással, halálig tartó hűséggel, ha kell, vagyont és életet feláldozni kész szeretettel.

Meghalt! A zászló melyet feunen hordozott, kihullott elhidegült kezéből, mint ember, alá volt vetve ő is a halandóság törvényeinek.

De fenkölt szelleme nincsen lezárva a koporsó fedele alatt, örök léte van az ő nagy lelkének s itt valósulnak meg rajta is az Üdvözítő szavai: „Én vagyok a feltámadás és az örök élet, a ki hiszen bennem, ha meghal is, él.“ Kossuth hívő tagja volt keresztény egyházának, hiven vallotta a protestantizmus hitelveit, részt vett, míg országos gondjai engedték, egyháza ügyeinek intézésében. Hoszu évtizedeken át felügyelője volt a sámsónházi ev. egyháznak s távolból is melegen érdeklődött egyháza ügyei és sorsa iránt.

Legyen áldott emléke amaz egyházban is, mely őt büszkén vallotta magáénak.

Most pedig egyházzam szertartásához képest megáldom a drága hamvakat és beszentelem az Atyának, a fiúnak és szentléleknek nevében.

Altaladom azokat az irgalom Istenének atyai gondviselésébe. Az örök éber szemei virasszának porladozó teteme felett miglen megszólal a feltámadás harsonája és megzendül az Ur hívogató szava: „Jer hű szolgám, ki hű voltál, nagyra bizlak ezután, menj be a Te Uradnak örömébe.“

Te pedig, megdicsőült kérlek, menj fel az örökkévalóság fényes hajlékaiba s onnan a magasból tekints le áldó szeretettel gyászbalorult nemzetedre, bánatba merült fiaid és véreidre s ott a kegyelem istenének trónja előtt könyörögve, kérd a népek és nemzetek sorsát intéző hatalmas istent, hogy árássa reánk a béke és egyetértés áldásait s a miért milliók szive feldobog, tegye a magyarok hazáját nagygyá, szilárdá és boldoggá. Amen.“

Jókai Mór beszédéből:

„Révparthoz ért a gálya, — világgör-utat járt kormányosával. S megtérítében egy új világot lelt maga előtt az ő világ helyén. A régi tölgyerdő táján csak egyes vihártépte törzsek állanak meg. Kiler e lustum mult el azóta. Ledült a többi! . . . De a kidőlt erdő helyén egy új palmageszt emelkedett föl azóta. Az egyvívásu korból megtört alakok, megszült fejek fogadják a visszatérőt; de körülöttük egy új nemzedék támadt; szeretetben őseihez hasonló, de munkában erősebb, ismeretekben tudosab azoknál.“

. . . Ha látná a visszatérő e szép új világot, lelkének a földi megdicsőülést kellene érezni. . . De valjon nem látja-e?

Minekünk, akik hiszünk a lélek halhatatlanságában, hinnünk kell azt, hogy Kossuth hamvaival együtt lelkét is elhoztuk Magyarországra. A lélek nem hagyja el azokat, akiket szeret s ő neki annyi szeretni valója van itten!

. . . Légy üdvöz hazádba visszatérő lélek! Hozzád beszélünk, midőn hamvaidd előtt állunk!

Te meghallod nemcsak azt, a mit hozzád szólunk, hanem azt is, a mit érzünk.

Te meglátod nem csak azt a néptengert, melyben koporsód tova uszik, hanem a szívekbe is belátsz!

És látod ott, hogy a hála enyészhetlen a magyar nép szívében azon nagy történelmi alak iránt, ki a magyarhoni jobbagyat, a bibliai Lázárnak ezt a képmását, szolgai sorsából felemelted s az Isten áldásával tetézett asztalhoz ültetted, egy-sőrből a gazdagokkal és nemesekkel; ki az emberi és honpolgári jogokat kiterjesztetted a Szent-István birodalmának minden lakójára, nem válogatva a nemzetiségekben és

hitvallásban; ki a honfenntartás és honvédelem terhére, az adófizetést és fegyverviselést megkönnyítetted a „misere plebs“ vallán s közös kötelességeül osztád fel a haza minden lakójára; s a jogegyenlőség által a magyar nép millióiból magyar nemzetet alkottál s szilárd alapját vetéd meg a mai Magyarországnak.

Es lásd a rajongó kegyeletet, melyet emléked iránt tanusit ország szerete a szellemvilág minden osztálya, ki neked köszöni, hogy a parlamentben és sajtóban a szabad gondolat nyilatkozhatik. A tetszhalott leányzót, az alvó eszmét te költéd fel a sirból.

Koporsódnál találkozik az egész nemzet: régi ellenfelek kezét nyujtanak előtte egymásnak: vitatkozó testvérek feltalálják ravatalodnál a közös édes anyát, a hazát, a ki örököse lesz annak a szeretetnek, melyet te, kincsek helyett gyűjtél magadnak egy mesehosszu életen át.

Egy mondás feléled elég egy tengert elcsillapítani: „ne háborogj! Kossuth Lajos alszik. . . . A tenger elpihen,

Egy szózat elég a harcot megszüntetni: „ne tépjétek egymás zászlóit! ne vágjatok egymáson sebeket! az Kossuth lelkének fáj . . . s a küzdelem elmulik.

Ez a te büvös szénföveded betekar minden belviszályt.

Minden köncsepp, mely érted kihull, egy balzsamcsepp, mely sebeket begyógyít.

Lehetnek, — fájdalom vannak, — kik a magyar nemzetnek az általános kegyeletét, bizonyára bennünket nem ismerve, balramagyarazzák. De hát lehetne-e bizni egy nemzet lelkületében, mely el tudná tagadni igaz fájdalomát, mely elfelejtené halálját az iránt, a kinek tartozik vele?

A hála és a hűség két ikertestvérek. A mely nemzet fiat így tudja tisztelni, az atyáit is tiszteli.

A mely nemzet alkotmányát kész védeni, az alkotmányának oszlopait is megvédi.

A mely nemzet halottait megtudja ünnepelni, az a nemzet tudja az élőket is felmagasztolni, az osztja a halhatatlanságot és a dicsőséget.

Ugyanazon kardoknak egyik lapjára ez volt vésve: „Pro libertate!“ — a másika: „Moriatur pro patria nostra!“

TÁRCZA.

Kossuth Lajos temetése napján.

Dr. Kiss Sándor.

„A Mindszenti Lap eredeti tárcája.“

Ezernyolcszáz-kilencvennégy
Fehér-vasárnapján
De siralmas ének eendül
A magyarok ajkán!
Soh' se zengett szomoruban
Hárómszáz év óta,
Soha nem szólt nagyobb gyászról
Még a magyar néta.
Budapesti temetőbe
Kossuth Lajost temetik.
De mind, a kik temetik,
Kossuth Lajos édes apánk
Szívét-lelkét éltetik.

Ezernyolcszáz-kilencvennégy
Fehér-vasárnapján
De siralmas ének zendül
A magyarok ajkán!
„Ne sirj, ne sirj, Kossuth Lajos!
Nem daloljuk már mi;
De nehéz volt, édesapánk,

Téged haza várni!
Elve hívtunk, halva jöttél;
Ez is elég minékünk,
Mert, a kik eltemetünk,
Kossuth Lajos. édes apánk,
A szívünkbe temetünk.

Frangepán vár.

Itta: Viktor Dezső.

Horvátország szélén, ott, hol quarnerói öböl zöld hullámai nyaldossák az óriási sziklafalakat, a Terpatlo hegy hatalmas ormán, áll — ég felé meredő tornyával, a híres horvát bánnak és magyar fő urnak — Frangepán Péternek vára omladéka.

Eső tavaszi reggel volt; a nap csak néha-néha birta a bujkáló felhőkön sugarait keresztül lövelni. Más fél órai kapaszkodás után, a meredek Lujza uton át végre megmásztam a hegyet és a várba értem. Itt egy lányka szelid nyájassággal köszöntött és anélkül, hogy még egy szót is szóltam volna, hogy mi járatban vagyok, folyékony német nyelven kérdezte meg tőlem, valjon akarom-e látni a vár termeit.

Igenőleg bolintottam! A lányka eltűnt s rövid idő múlva csörömpölő rozsdás kulcsokkal tért vissza. Már tizennégy éve őrizzük itt e várat — folytatá elfogódott hangon — szegény özvegy édes anyámmal, Ivan francia gróf utó-

dainak, akik a várnak jelenlegi birtokosai és az ide vetődő idegenek kegyelméből.

Ezalatt megfordította a rezsdás kulcsot a zárban s feltárult, hatalmas két — szárnyu kapuja. Egy gyönyörű parkba léptünk, melynek minden zugában kedves délszaki növények és fenyők zöldeltek, az utak és növények mindegyike gondos kezek által ápolva. Az előcsarnok bejáratánál két hatalmas oszlop állott. Az egyik a valódi Napoleon oszlop, melyet óriási összegben vásárolva hozatott ide Ivan gróf, a másik az eredetinek utánzata. Csakhamar az előcsarnokba léptünk, hol megható látványnak támuja a szemlélő. Jobbra börtön, balra titkos lejárát, mely a völgyben dolgozó papir gyárnál a szabadba vezet; a bejáratnál szemközt kötőke rajta rozsdás bárdal, ettől balra kőoszlop állott rezsdás kapocszal. Mielőtt a szerencsétleneket kivégezték volna folytatá halkan a leány, a kővön kellett átszenvedniük a testesonkítás iszonyait, melyet a poroszok eme rezsdás bárdal hajtottak végre. Ez a rezsdás kapocs eme kőoszlopban a szerencsétlenek kivégzésére szolgált. Megborzadva hallgattam a leány elbeszélését némán és mereven álltam s akaratlanul erőfőt vett rajtam a meghatottság érzete, midőn a mult idők eme vesztő helyén állva, lelki szemem előtt elvonulni láttam a régi dolgok sötét

— s a mit e kardok éle a történelem tábláira fölirt, az mind dicsőség volt. Ezután is az lesz.

Ez a gyász, mely a hazatérő hamvakat fogadja, a nemzet dicsteljes pompája.

E mélységes gyász éjszakájából fog felvirradni hazánknak legszebb hajnala

— — — — —
Én még nem tudok megválni e ravaltaltól.

Borongó lelkem még egyszer vissza tekint a multba.

Látom a nagy alakot akkor, a mikor legfényesebb volt. Azon az örökké emlékezetes juliusi ülésén az 1848-iki képviselőháznak, a melyen Kossuth felhívta a törvényhozást, hogy mentse meg a hazát s míg az meg lesz mentve, szüntessen meg önkeblében minden viszálykodást.

Most is lelkemben zúgnak Kossuth Lajos soha el nem felejthető végszavai e nagy jelenetben.

„Ha van e hazában még sajtó kebel, mely orvoslásra vár, ha van kívánság, mely kielégítésre vár: szenvedjen még egy kissé a sajtó kebel s várjon még egy kissé e kívánság: ne függesszük fel ezektől, hogy a hazát megmentsük!“

És látom e szavakra az egész törvényhozó testületet, mint egyetlen embert felállni és hallom mennydörögni: „Megadjuk!“

„Adunk vért és vagyont a hazáért és elnémitjük a fájdalmainkat!“

Magyarok!

Halljátok még egyszer Kossuth ez örök szavait! S legyetek oly nagyok, mint akkor voltatok! Hadd visszhangozza aztán e ravatal Kossuthnak akkori mondását:

„Leborulok a nemzet nagysága előtt.“

... Vezess bennünket most, te halottaidban is óriás, e nemzeti nagyság felé. Az örök hazában hirdessék nevednek emlékét a késő századok!

A beszéd hatása mély benyomást tett a gyülekezetre, sokan könnyeztek a két Kossuth testvér megölelték és megcsókolták jókait, ki maga is könyekig meg volt hatva.

Gerlócy Károly polgármester beszédéből:

Gyászoló nemzetem! Szomorú hiva-

korszakát. Tovább mentünk, tágas terembe értünk, hol egy tölgyfából készült ágy oltott szemembe, ez ágyban halt meg az utolsó Frangepán, magyarul a leányka nyomott hangon: — az ágy deszkái közül egy keresztet hozott elő — ezt a keresztet tartotta kezében haldoklásának utolsó órájában. Másik terembe értünk, hol valódi aranyai fehér márványból készült szobrok voltak elhelyezve, melyeket a pompeji ásatások alkalmával találtak, s melyeket Ivan gróf nagy összeg pénzben megvásárolva idehozott. A házi kápolnába vezetett ezután a leány, hol a legutolsó Frangepánnak neje és az öreg Ivan gróf és neje vannak eltemetve. A leányka az oltár előtt térdre borulva imádkozott; majd felegyenesedett s kijelentette, hogy kötelességét teljesítette. En azon óhajomnak adtam kifejezést, hogy szeretném a vidéket a várharangból megtekinteni.

Igenlőleg bolintott és eljárásához vezetett. Kies kilátás nyílik innen quarnerói öbölre, hol száz meg száz hajó szeli a zöld tenger zsongó habjait. A leányka türelmesen várt reám a torony aljába, majd hozzám közeledve, szolgálataiért egy ezüst forintost csuszattam markába, mit igéző szempillantással és forró könnyekkel köszönt meg. En meg lehorgasztott fővel neki indultam lefelé, elgondolkodva a látott dolgok felett.

tásom: hogy tolmácsoljam a drága hamvak előtt a fővároson átvonagló fájdalmat, Magyarország szívének keservét, elévülhetlen háláját és kegyeletét a nemzetektől irigylt nagy Kossuth iránt, — kinek neve világhírű dicsőséget áraszt a magyar hazára, kinek ravatalánál egy egész nemzet fájdalomban egygyéolvad.

De ki tudná méltóan kifejezni a nemzet szívében, a tenger hullámaként feldagadó mostani érzelmeket. Ily nemzeti érzelem hű tolmácsolására szegény a nyelv, bármily gazdagá tette is azt elbűvölő ékes szólása dicsőült halottunknak, hogyan is adhatna kifejezést az én gyenge szívem a nemzet e gyász tengerében uszó székes fővárosunk lelki állapotának. Csak oly ajkak képesek erre, milyenekkel te bírtál, melyek még akkor is megrázóan beszélnek a magyar nemzethez, ha örökké el is nemulnak.

Te elköltözött nagy lélek, ki a tulvilágon is az édes hazát szereted, bizonyára belátsz szívünk redőibe és azt is megérezed, mint remeg meg hamvaid hazatértére a drága teher alatt a négy folyam között e föld és meghalod a jajkiáltást, melytől megrendül völgy, halom, a délibábos róna, a fenyvesek koszoruzta bérc és zugó erdő, mert mindezekbe be van írva nagy neved.

Felsorolja ezután mi volt Kossuth nekünk, mi volt Ő a fővárosnak és így folytatja:

Nagy halottunk nézz reánk, nézd e népet, melynek érzelmei fölött mindig uralkodtál, mely azonban sohasem volt így egészen a tied, mint most!

Egykor leborultál te a nemzet nagysága előtt, most e nemzet és ennek kebelében a főváros borult le tetemed előtt.

Egykor Deák Ferecnek, a haza bölcsének halála alkalmából azt izenéd, hogy „ne sirjatok, ha meghalok“, de most ezt a te hatalmas szavad sem tudja megakadályozni! Nézz le reánk, ki immár az istenülés perceiben vagy és látni fogod, hogy a legőszintébb szeretet könnyeit hullatjuk.

„Egy nemzet gyásza nemcsak leverő.“

Egy nemzet, mely nagyjait így tudja becsülni és tisztelni és melynek gyásza ily fölemelő és nagyszerű: „van abban élni hit erő.“

Sok dicsőséget szereztél nemzetednek, de hazánk földét értékesebbé, fővárosunkat előttünk szeretetesebbé, dicsőbbé azzal teszed, hogy poraid itt fognak nyugodni.

Sirod Magyarország Mekkája lesz és ha létünket veszély fenyegeti, ha netán a kétségbeesés demoua szállja meg lelkünket, oda zarándokolunk sirodhoz. Uj erőt poraidból fogunk meríteni

A ravatalodat elhalmozó virágok elhervadnak, a sir rideg göröngyei ráborulnak hamvaidra, melynek szemfödele egy nemzet bánata. Hamvaidat még tulvilági erő sem választja el szívünktől.

Élni fog emléked elsősorban a főváros szívében, melynek területe fogadja be a te és az általad rajongásig szeretett hozzátartozóid tetemeit.

Most drága halottunk, fővárosunk nevében bucsút kellene vennem tőled, de ezt nem tehetem, mert lelkünk hamvaidnak birtokba vétele után elválaszthatatlan lesz tőled.

Csak áldást mondok hamvaidra, kérve a magyarok istenét, hogy tegye oly boldoggá e hazát, mint milyenek te óhajtád.

„Mert még néked virulnod kell oh hon, Ragyogva hirben, büszkén szabadon.“

A polgármester hatást keltő beszéde

után a budai dalárda elénekelte a Szózatot és azzal a szertartás a muzeumban befejeztetvén. 11 óra volt mikor a koporsó az ajtóban megjelent, Vasváry Kovács József galamb ósz funerátor vitte elől az egyszerű fejfát, melyen „Kossuth Lajos 1802 — 1894 Áldás, béke hamvaira“ felírás volt olvasható és vigasztalhatlan fiai Ferecz és Lajos Tódor koszoruja volt rajta.

A menet egy fertály 12 órakor indult meg. Elöl mentek a rendfenntartó lovasok utánuk a koszorukkal megrakott 18 diszkocsi egy egész virág-erdő közbe cztalósok által vezetett lovakkal.

A koszoruk után jöttek a 48-as honvédek, a főváros gyászfátyollal bevont zászlója alatt a főváros tisztviselői és hivatalnoki kara, a sirkereszt oldalt lampionok és diszöréggel, végre a két Kossuth fiu koszoruja.

Ez után következett a 8 fehér ló által vont gyász kocsi, hogy a szent halottat nyughelyére vigye. A koporsó szemfödelenek szalagjait fölvaltva országgyűlési képviselők és fővárosi bizottsági tagok tartották. Közvetlen utána a két Kossuth Testvér haladt egyszerű gyászruhában, könyes szemeket csak ritkán emelték le a koporsóról, hogy a főváros gyász pompájának is szenteljének egy-egy pillanatot.

Ami ezen túl látható volt, az volt a gyászoló magyar nemzet.

Bihar, Győr, Hont stb. vármegyék törvényhatósági városok, községek, egyletek és társulatok fekete, vagy gyásszal bevont disz zászlóikból képzett erdője fekete lobogó az egyik oldalán „Mindszent“ a másik oldalán „Csongrád-megye“ felírásu két kemény papir táblácskával, mely a mindszenti polgárság filléreiből szereztetett be. Es ott láttuk még szerényebben meghuzodni Csongrádvármegye alispánját egyszerű fekete ruhában, mindaddig míg a megyebeli községek küldöttségei által kiszolgált belépő-jegy segélyével a községek küldöttségeiből néhányat magához véve a szent koporsó ellenálhatlan ereje magához nem vonzotta.

A szerény zászló és alatta Mindszent, Szegvár, Dorozsma, Csongrád és még több megyebeli községek küldöttségeivel haladt tova, — ment a temető kapujáig. . . .

Gyászmenet volt az, de diadal utja egy nagy embernek, kinek nagyságánál csak a koporsót követő nemzet fájdalom volt nagyobb a felett, hogy Őt elvesztette.

A hat kilométernyi uton a temetőig a gyalog járók minden megszakítás nélkül teljesen elvoltak foglalva gyászoló közönséggel, résztvettek ott kicsinyek és nagyok; fiatalok és öregek, a kordonból kiszorult küldöttségek és testületek zászlóik alatt és mindenütt példás rend, mintha minden oldalról csak azt a figyelmeztetést lehetett volna hallani: „Vigyázz! Kossuth alszik, fel ne ébred örök álmából.“ . . .

Legtöbbnyire apró gyermekek, serdületlen ifjak tartották a kordon kötelét, de mely azért mégis oly erős volt, hogy egyetlen helyen sem lett megbontva, a rend megtartása felett a nagy halott szelleme örködvén.

Rendörnek, katonának hire sem volt, de rendőrség és katonaság volt maga a közönség, mely lelke fohását ismételten, a Hymnus, a Szózat, a Ne sirj, ne sirj, Kossuth Lajos, a Kossuth Lajos azt izente, ez uton szentté avatott énekek dallamba öntötte. . . .

Imposans és megható hitványt nyújtott a kerepesi és köztemető ut érintkezé-

sénél 2300, melyen lefátyolozott és talpig gyászba öltözött magyarhölgy, kik tömött sorokban állva csendes könnyekkel adóztak az utolsó utját tevő nagy halottnak.

A temetőben $\frac{3}{4}$ 2 órákor emelték le a koporsót a gyászokocsiról és tették azon sirtó mellé, mely egy nappal előbb már szerettei hamvait befogadta nyilván, hogy helyet csináljanak a férj és jó apának, kit most egy egész nemzet fájdalma kísért nyugvó helyére.

És kezdetét vette a szertartás végezete, melynél meghatóbbat, nagyszerűbbet, szomorubbát, még ez a sok megpróbáltatáson keresztül ment magyar haza földje nem látott.

Imára kulcsolt kezekkel a szó székre lépett az ősz lelkész Horváth Sándor, hogy még egyszer bucsut vegyen a nagy halottól, még egyszer felsorolja és lelkébe vésse a magyar nemzetnek dicső emlékét, még egyszer kérje szellemét az elköltözöttnek, hogy annyira szeretett nemzetét soha el ne hagyja s végre beszédét így végezte:

Nagy hálára vagyunk kötelezve, örök Isten, hogy a drága halott éveit így megszaportad, legyen áldott a te neved. Terjeszd ki szárnyaidat az egész magyar hazára, támaszsz közöttük nagy fiaikat, a kik önzetlenül intézzék a haza sorsát.

Vigasztald meg végre a boldogult családját és tartsd meg őket számunkra. Örök Isten, átadjuk most neked e drága hamvakat. A te neved legyen áldott, most és mindörökké Amen.

Péchy Tamás az agg honvéd lépett ez után az emelvényre és a következő beszédét mondotta.

A fájdalom és a hála könnyeivel szemeinkben állunk mi 1848–49-es honvédek ravatalodnál.

Egy félszázad mult el azóta, mióta te szóval és tettel hirdetted azokat a nagy elveket, melyeket az 1848-as törvényhozás alkotmányunk alapjául törvénykönyvünkbe igtatott.

Minket, akkoron ifjakat szólított a haza azoknak védelmére, és mi lelkesedéssel sorakoztunk Magyarországnak zászlói alá.

Negyvenöt éve, hogy a kard kettétört kezünkben és mi, hazánk romjain végbucsut vetünk téled!

Némelyeknek közülünk sok ezrek közül, és kortársaink milliói közül a hazának tett szolgálatokért juthat egy-egy babérlevél — Téged egész babérkoszorúozón illet.

Leteszem bajtársaim, az 1848/49-es honvédek nevében kegyeletünk adóját én is, igazi hazafi, sírodra.

Töled tanultunk hazafiságot, önfeláldozást, ernyedetlen munkásságot, türelem, szenvedést.

Ha az általad hirdetett nagy elveken, melyek az 1848-iki törvényekben vannak lefektetve, virul és virulni fog alkotmányos magyar hazánk, — könnyű lesz és legyen is Neked a föld.

Isten veled!

Ezek után Justh Gyula tartotta meg következő beszédét:

„Mélyen tisztelt gyászoló közönség!

Megtört lélekkel kísértük e gyászoló helyre dicső halottunk szent hamvait.

Nagy keservünkben mélyen magunkba szállva álljuk körül a sötét sirt, melyben a magyar nemzet megváltója, Kossuth Lajos fogja örök álmát aludni.

E szomorú pillanatban az emlékezetek egész sorozata vonal el gyászba borult lelkem előtt; a gondolatok egész serege cikázik át agyamon; a szavak egész áradata tolul remegő ajkaimra; s még sem találok szavakat megmérhetetlen bánatom kifejezésére, mert a fájdalom, a bánat tölti meg szívemet.

A hármias bérc és a négy folyam földén

zokogra siratja Kossuth Lajost minden igaz magyar és szent kegyelettel veszi ajkaira dicső nevét, a mely össze van forrva mindörökké elválthatlanul minden reménységünkkel, minden boldogságunkkal.

Szent hamvait visszaadjuk az anyaföldnek; dicső lelke fölszállt a mennybe; nagy szelleme itt marad közöttünk. Az ő szent emléke megerősít hitünkben, reményt olt lelkünkbe és szeretettel tölti meg sziveinket.

Az ő nemes példája kitartásra, önzetlenségre, önfeláldozásra lelkesít! a honszerelm lángját élesíti bennünk és megtanít arra, miként kell a hazáért, szabadságért tűrni az élet minden keservét, a poklok minden kínjait.

Az ő nagy szelleme nem hagy el bennünket soha s lelkesíteni fog bennünket küzdelmeinkben, bátorítani fog bennünket, mikor a zsarnoki önkénnyel kell szembeállni és mikor a hazáért, a szabadságért életünket, vérünket kell áldoznunk.

Meghalt! Elköltözött! Megváltónk! Atyánk! Mindenünk!

Elköltözött egy jobb hazába, elköltözött oda, hova az élet vihara és zaja nem hatnak el!

Tegye könnyüvé szent hamvai fölött a hantot az a tudat, hogy azokért a magaslatos elvekért és dicső eszmékért, melyeknek tántoríthatatlan, hős bajnoka volt utolsó leheletéig, küzdeni fog halás nemzete, hű népe, önzetlenül, lankadást nem ismerő kitartással!

Legyen áldott dicső emléke és az eszme, melyért olyan önfeláldozóan küzdött, diadalmaskodjék!

Bottlik József az egyetemi kör elnöke szólott ezután, komoly lagikával, ifju tüzzel és lángoló hazaszeretettel sugárzó beszédében bucsuzott el a nagy halottól s így végzé beszédét.

„Mi magyar ifjuság, sírodnál fogadjuk, hogy eszmédhez és emlékedhez kütlének nem leszünk soha. Vezéresillagunk az a halhatatlan márciusi idus leszen, melynek szülője te valál, hazaszereteted és jellemed eszményünk leszen, a mely után egész életünkön át törekedni fogunk, s ha eszméd mi magunk meg nem valósíthatjuk is, legszentebb hagyományként utódainknak a Te nevedet adjuk át, hogy a Te nevedben törjenek előre, mint a hogy mi előre törtünk. Szállj meg a lelkünket s taníts meg szeretni a hazát! S most Isten veled te test, mely a legnemesebb léleknek voltál hüvelye. Sírod nemzetünk Mekkája leszen, szellemed védangyalunk!

Herman Ottó volt az utolsó szónok, beszédjéből a következőket jegyeztük fel:

„A midőn a félvilág megrázkódott s az óra elkövetkezett az ő szózatára támadt fel a nemzet az ő hívó szavára támadtak semmiből a hű társak, a hadverő seregek, kik megvítették a népszabadság legfőbb eszméit, hirtül adva a világnak: „Él magyar, áll Buda még.”

Dicső vezér! nagy volt az életed, nagy volt halálod és nagyok azoknak tanulságai.

Te visszatértél némán, csöndesen s egy egész nemzet leborul a sírnál, egy egész nemzet felzokog, hogy elvesztett.

És sírodnál, mely egybeforrasztja a nemzetet a hálában és a fájdalomban, mégsem lehet ki a kiegyesztelődés pálmája.

Nemzedet pedig hitt a végső kiegyesztelődésben, várta, hogy ravatalodon megjelen a cipruság; — hiába hitt, hiába várta.

A nemzet nemes, engedelkeny lelkülete hiába borította egykoron a kiegyesztelődés fátyolát a népszabadság hőseinek és vértanuinak Golgothájára.

Nincs viszonzás, nincs és nincsen!

És ez a végzet. Hatalmas nemzetségek és nemzetek történelmi végzete.

Látnoki ihletted megmutatta néked a jövőt,

méhében a vajdó kitöréseket, melyek jönni fognak, mert jönniök kell.

És ezért áll szavainak igazság: Te mondd, ha majd eltemetnek, akkor feltámadok sírnál és akkor a Kossuth-név nagyobb lesz mint volt valaha.

Igaz. Ez úgy lesz, mert másképp nem lehet.

Temessenek a cheopsz romjai alá; dön sék sírodra Ázsia egetostromló őshegységeit, mind hiába: Te fel fogsz támadni. És midőn nemzeted sor a dűlőre jut, dicső neveddel száll majd sikra a szabadság, egyenlőség és testvériség szent nevében, a haza függetlenségeért és önállóságáért.

És megmozdul minden hant, fönmaradnak a népszabadság legendái, dicső vezérei — fönmarad mind és minden . . .

Egy egész nemzettel borul le előtted hű követődnek, a függelenségi pártnak táborá, mely ide állította igaz hivedet, hogy áment mondva, áldja meg szent hamvaitat.

Legyenek áldva mindörökké.

Ez volt az utolsó gyászbeszéd, az agg szónok leszált az emelvényről és fölsirt az elfolytót bánat mély zokogása. A budai dalárda temetői éneke zendült fel ekkor, az utolsó bucsu hangoknál ismét kitört a mély fájdalom megrendítő hangja A koporsó lebecsajtatott a mélybe — Kossuth Lajos eltemetve

Az agg honvédek, kik száz duló csatában szembe néztek a halállal, mikor vezéresillagukat lehullani, végső reményüket sirba szállani látták egymás karjába borulva sirtak, körülvették a nagy halott két fiát s könyök között szorongatták feljűk nyujtott kezeiket.

Két és fél órákor véget ért minden, Kossuth Lajos fiai kocsiba szálltak s az oszladozó közönség üdvözlése között távoztak a temetőből.

A mindszeinti zsidók gyásza „Kossuth Lajos”-ért.

Köztudomásu, hogy a hitköziség mintegy 40–50 családból áll. hogy 1–2 kivétellel annak minden tagja nehézen s naponta küzd a megélhetésért; hogy a hitköziség és szent-egylet szegények mint testületük is s ezek tekintetbe vételével kell mérlegelni a hozott határozatokat, kell elismernünk, hogy azok, az izraeliták honszeretetéit, — mely hála Istennek minden kétségen kívül állott s áll ép oly szépen tündetik föl, mint a hogy lélekemelő, hogy a határozatok egyhangulag hozattak nemcsak, de mintegy nemes verseny fejlődött ki az irányban, hogyan, miképen rója le adóját a hitköziség a „legnagyobb magyar” emléke iránt, miképen adjon kifejezést őszintén érzett hálájának, hogyan örökítse meg Kossuth Lajos emlékét!

Oh szomorú volt azon lázas izgatottság, mely heteken át minden „igaz” magyar lelkét el — s betöltötte s nincsen természetesebb, mint hogy a legnagyobb gyászshir vétele után azonnal összehívott a képviselőtestület tanácskozására.

S ha van gyászban nemes verseny, az kifejlődött úgy a képviselőtestület, mint az ez által együttes ülésre összehívott köz- és szent-egyleti gyűlésen, indítványok tettek, melyek egyhangulag fogadtattak el.

„Szabadság, testvériség, egyenlőség” voltak azon eszmék, melyekért az Istenben boldogult küzdött egy hosszú — számkivetés által még súlyosabbá tett — életen át s ha a hozott határozatok esetleg egyik-másik régi vallási szo-

kásban, úgy nevezett dogmába üldöztek is, — meghozták a határozatot a szabadelvű jog hazafiság sugalta engedékenységével a község tagjainak meglegedésére.

Uttörő határozat, hogy más felekezeti egyének emléke az oltár falába, illesztendő márvány táblán megörökíttessék, — hogy gyászi tisztelet tartassék a hitközség és szentegylet fennállása tartamára minden év március 20-án, ez határozatba ment. Temetés utáni 2 ik köznapon gyászi tisztelet tartása lett elhatározva, mely ünnepély emelése szempontjából a hmvásárhelyi főkantor és chorus közreműködhetése végett a nevezett hitközség Elöljárósága kerestetik meg, s Beregi Lajos elnök hazafias, hitokon szeretettel készségesen engedte meg a kérelem teljesítését, a főkantor és chorus „önzetlenül“ működtek közre s remek magyar gyászdalok s Kossuth Lajos lelki üdvéért elmondott héber imák által könynyekre indították az ezekre menő hallgatókat, kiket Dr. Mandl Armin rabbi hazafias, magvas, tartalomdus szónoklata is kellemesen, lélekemelően hatott meg.

Hallhatatlan s örökemlékü nagy halottunk temetésén hat zsidó vett rész községünkben, igaz ugyan, hogy nem mind mint a zsidóhitközség küldöttségei, de fele részt ben képviselték azt is — Dr. Mandl Armin rabbi pedig a hitközség saját költségén küldötte fel, kifejezte őszinte részvételét, bánatát a hitközség részvétlenségétől küldése által úgy jegyzőkönyveiben is megörökítette Kossuth Lajos elvéthetetlen s feledhetlen érdemeit, emlékéit, mely áldott legyen mind örökké!

Gyász istentisztelet Kossuthért.

Kedden ápril 3-án már kora reggel taracklövésék jelenték a gyász ünnep kezdetét. Talpon volt az egész község ünnepi gyászban és gyülekezett kiki saját zászlója alá. Gyülekezés volt a község házában az előjárók és bizottsági tagok részére; a mindszei 48-as körben, a függetlenségi körben és iparos körben a tagok és hozzátartozóik részére, a felvonulás mindenben a már közölt program szerint felejt le, mégis avval a különbséggel, hogy a függetlenségi körben összegyűlt nép zenező mellett a „Könyörülj Istenem“ és egyéb halotti énekek éneklése és olvasó imádságok mondása közben vonult fel a templomra. A függetlenségi körnél az intéző urak úgy átszik megfeledeztek arról, hogy Kossuth mindnyájunk halottja minden magyar ember úgy siratja őt mint édes apját, már pedig mi még nem láttunk olyan gyászmenetet, hol a *fiu* éneklés vagy hangos imádkozással kísérje édes apja ravatalát a mély fájda'om halgat és minél zajtalanabb, csendesebb a menet, annál mélyebb fájdalmat és meghatottságot tükröz vissza. E kis tévedés azonban megbocsájtható a vezetőknek, kik más felekezethez tartozván, ha részt vesznek is olykor egy keresztény temetésen bizonyára nem figyelték még meg hogy kik énekeltek vagy imádkoztak, s minthogy énekelni vagy imádkozni bizonyára mindenütt hallottak könnyen azon tevedésben lehetnek, hogy abban áll a tegmélyebb gyász kifejezése; pedig az mindenütt minden vallásfelekezetnél csak a csendes halgatásban nyilván a leg alaposabban.

Már 9 óra előtt felvonult egész Mindszent a templomra, hol a nemzeti színű lepel felett gyászfátyollal bevont emelvényen Főtisztelendő Keller Lajos plebánus ur tartotta meg úgy irány mint szónoklat valamint hazafias és Kossuth érdemei méltatása tekintetében — a nála már megszokott hévvel — egyházi szónoklatát. A csendes idő kedvezett a szabed ég alatt tartott szónoklatnak, melyet meghalgtatni oda sietett a

község apraja nagyja, szegényje és gazdagja, nem és valláskülömbőség nélkül.

Az emelvény mellett az iskolás lányok csoportja húzódott meg csendese (a fiu osztályok tanítói nem vonultak ki növendékeikkel) ábitattal halgatva az igéket melyeket vajha lelkükbe vésvé megöríznének még a késő utókor számára is Körös-körül gyászlógok, vagy három színű zászlók gyászfátyollal bevonva mutatták e nap jelentőségét, Mindszent község gyását.

A körül csoportosult sokaság könnyekig meg volt hatva, mikor szónok Kossuth érdemei közt mint legeslegelsőt az igazságszeretetet fejtegette; megható volt a hontalanságra vonatkozó ama hasonlat, ha csak egy kis madár felrakott fészektől megfosztva hontalanná tétetik, miként kesereg, hogy ne fájt volna tehát a hontalanság épen annak kinek hazája volt mindene, ki hazájáért mindent tett és mindent feláldozott.

A szónoklat befejezte után templomba vonult a község meghalgtatni a nagy requiemet, mit ugyancsak Keller Lajos plebánus ur tartott.

A község és egyletek zászlói bevonultak a gyászlepelével bevont koszoruk és virágokkal díszített koporsó elé s a templom zsufolásig megtelt nvm csak, hanem sokan be sem juthattak.

Itt a László kántor remek éneklése hatott meg minden jelenlevőt és nyilván meglátszott úgy a miséző pap, mint az éneklő kántoron, hogy maguk is részesek azon mély bánatban, mit az egész nemzet érez.

Mise végeztével zászlók alatt vonult az hözség lakossága az izraelita imaházhoz s egy részben még akkor is szent zsolozsmákat énekeltek, mikor már az imaház udvarán voltak s csak akkor hagytak fel, mikor az intézők egyike értésükre adta, hogy „itt már hagyják abba.“

Az itteni ünnepek a hmvásárhelyről jött énekkar lélekemelő közreműködésével ima és végre a „Hymnus“ énekléséből állottak, közben Dr. Mandl Armin rabbi hazafias beszédet tartott az imaház aajtájából az udvarba sereglett gyászoló népnek. Az ima és szónoklat alatt az összes gyertyák égtek, mint az legnagyobb ünnepeknél szokásos.

A szertartás végeztével az éneklő és imádkozó nép még a temetőbe is kivonult és onnan a függetlenségi körbe tért be, hol Szilágyi Ferenc, Haász Juda és Schönfeld tartottak beszédeket a néphez, kiemelvén, hogy Kossuth Ferenc a gyászoló fiu csak azért fogadta előbb a Mindszentiei küldöttségét, mert ők, — a függetlenségi kör — ott voltak (lapunk más helyén le van írva a küldöttség fogadtatása úgy amint volt szerk).

A 48 kör tagjai és barátai haza kísérték gyászlógójukat és lapunk szerkesztője, mint a kör elnöke fölhasználva az alkalmat elmondotta a budapesti temetés egyes részleteit és abban a kör küldötteinek megfelelő részvételét, utána Korom Gáspár szólott az egybegyűltekhöz tolmácsolván a nagy halott iránti hazafias érzelmeit. Ezután még többen tartottak hatásos es hazafias szónoklatokat és felolvastattak a különféle lapoknak a temetésre vonatkozó közleményeit, mit a résztvevő polgárság nagy érdeklődéssel és könny telt szemekkel soká hallgatott és még együtt maradt a nap fontos eseményei felett beszélgetve míg végre a délutáni órákban csendesen mint jött el is oszlott.

Olvasóinkhoz!

Mindszent község ma ujra megalkotásának olyan forduló pontján áll, hogy fölemelkedése, vagy elenyészése a függőben levő fontos kérdé-

seknek észszerű, méltányos, igazságos és jogos alapon leendő mikénti elintézésétől függ.

Egyes embernek meg, ha minden idejét, minden tehetségét arra használja is fel, hogy a közérdeknek szolgálatot tegyen, nem áll módjában, nem bírja ki phisikai ereje, hogy a közügyek elintézésére befolyással bírjon minden egyesnek, *mindenkor és mindenütt a helyes irányt megjelölhesse, a gyöngéket felvilágosíthassa, a tévedéseket helyre igazíthassa és az esetleges rossz akaratot leplezhesse.* Minél fogva kell, hogy egy olyan organum álljon a község rendelkezésére, mely a közérdekü dolgok közlése és esetleg megvitására tért enged és biztosít mindazoknak, kik a közügynek egy vagy más irányban szolgálót tenni és annak hasznára lenni törekcsenek.

Ez az organum lesz a „Mindszenti Lap“ mely természetesen első sorban is Mindszent község közügyeivel foglalkozik, figyelemmel kíséri azonban és tért enged Csongrádmegye törvényhatóságára és a megye egyéb községeire vonatkozó közérdekü dolgok közlésére is.

A „Mindszenti Lap“ irányja teljesen független, minél fogva egyrésztől közöl az igazsághoz híven minden közérdekü dolgot tekintet nélkül a személyes érdekek; a személyes rokon vagy ellenszenvre; másrésztől gonósan kerüli a személyeskedést és a magán érdekeknek akár istápolását akár megtámadását, és így reméljük hogy lapunk a közügyek iránt érdeklődő minden polgárnak rövid időn házi barátja lesz.

Mikor a „Mindszenti Lap“ felelős szerkesztőségét elvállaltam; mikor nem riadva vissza még anyagi áldozattól sem, annak kiadására is vállalkoztam; egyedül az az eszmé vezérelt, hogy ezzel a közérdeknek teszék szolgálatot, módot nyujtván a nagy községnek arra, hogy közérdekü dolgainak miképeni elintézéséről alapos értésülést szerezhessen és ne legyen kénytelen a sokszor téves, sokszor rossz akaratú, de legtöbbnyire alaptalan unede-mondákból alkotni meg azt a képet, melynek keretében saját túzhelyét és községe jövőjét biztosítottnak véli: habozás nélkül mondhatom, hogy számítottam a nagy község támogatására; számítottam arra a jónak és érte mes polgárságra, melyről tudom, hogy a nagy mondások és hangzatos szavak nem tévesztik meg, hanem mindenütt és mindenben a tényeket és az igazságot keresik. Ezen igazság lesz a „Mindszenti Lap“ jel-szava és azt mindenkor és mindenben erőnyire emelni lesz elmaradhatlan feladata.

A „Mindszenti Lap“ első száma April első vasárnapján és következőleg minden vasárnapon reggel jelenik meg.

Előfizetési árak:

Egész évre —	—	4	frt-
Fél évre —	—	2	„
Negyed évre —	—	1	„ és pedig a lap helyben házhoz hordva, vidékre pedig postán küldve kézbesítettik.

Mindszent, 1894. március 11.

Tary Endre,

felelős szerkesztő és kiadó tulajdonos.

Ujdonságok.

— Küldöttség. Kossuth Lajos családjánál. Már megirtuk, hogy Mindszent községe, a 48-as függetlenségi és iparos körök küldöttségek által képviseltették magukat a temetésen, a község, a 48-as és függetlenségi körök küldöttei pedig

részvét iratok átadásával is megbizattak küldöik által. A részvét iratok átadása szombaton március 31-én délután 4 órakor történt meg a Hungária szállóban a gyászoló család lakásán, hová *Helpy Ignátz* képviselő ur kerületének minden küldöttségét egyszerre bevezette. A küldöttséget *Kossuth Ferenc* és *Lajos Tódor* még többek társaságában fogadván, a község részvét iratát *Konc Lajos* jegyző a következő beszéd kíséretében adta át:

Gyászoló család!

Azon csapás, mely nagy hazánk fia, dicső atyuk *Kossuth Lajos* elhalálása folytán a nemzetet érte; Mindszent községét is, melynek telejhetlen diszpolgára volt, mélyen sújtja. — E mély gyászban küldöttségileg ohajtott részt venni, az elhunyt ravatalára koszorut helyezett, itt a családnak mély érzelmeit részvétiratban fejezi ki, s midőn Mindszent község képviselőtestületének határozatából kifolyólag Mindszent községe nevében az elhunyt örökösének a részvétiratot átadni szerencsénk van, tiszta szívből ohajtjuk, e nehéz megpróbáltatás alatt adjon a Mindenható erőt, vigasztalást, tartsa meg őket a magyar hazának az élet legvégső szakáig, nekünk a nagy elhunytunk lángoló honszeretete és emléke mindörökké szívünkben fog élni.

Fogadják mély részvétünket (és ezzel átadta a Mindszent község részvétiratát).

Kossuth Ferenc a meghatottság és mély fájdalom hangján adta tudomásul a küldöttségnek, hogy szeretett édes apja még ravatalon lévén semmi féle küldöttséget nem fogadhatna, de mert épena most fogadott küldöttségek részvétüket vannak hivatva nyilvánítani azt pedig már most is elfogadni nem tilthatja az édes apa iránti fiúi kegyelet különösen azon kerületből, melyet a gyászoló család legjobb barátja *Helpy Ignátz* ur képvisel a miért is szívesen fogadja az átvett részvétnyilatkozatot, mint Mindszent községének az elhunyt iránt érzett ragaszkodásának egyik tanu jelét. Ez után átadták lapunk szerkesztője mint a 48-as kör elnöke és *Haasz Juda* mint a függetlenségi kör megbízottja, úgy *Rác András* mint a szegvári függetlenségi kör elnöke részvét irataikat, melyek mindenikét azon kegyeletes megemlékezéssel vette át *Kossuth Ferenc*, hogy üdvözült édes apja mindig örült, ha a magyar nemzet körök alapítása által törekedett azon magasatos eszmék diadalra jutását biztosítani, melynek a boldogult első zászlóvivője volt. Végre *Szilágyi Ferenc* esküdt bíró átadta a község által küldött a pusztaszeri templomból beszerzett földet melynek átvétele után *Kossuth Ferenc* testvére *Lajos Tódorral* együtt a legnagyobb, meghatottság közepett képviselőnket *Helpy Ignátzot* megölelte és többszörösen megcsókolta, azzal hogy e csókot és ölelést a testvéresülés jeléül a küldöttségnek adja, mire *Szilágyi Ferenc* a meghatottság közepett *Kossuth Ferencnek* kezét csókolni igyekezett. Ezzel a fogadtatás véget ért s azokra kik *Kossuth Lajos* működését csak a történelemből is valamennyire megismerni törekedtünk azt a benyomást tette, hogy *Kossuth Ferenc* atyjának szellemi örököse.

— **Koszorut vivő küldöttség koszoru nélkül.**

Kossuth temetése alkalmával történt, hogy egyik jó magyar község, melynek az elköltözött nagy hazafi diszpolgára is volt, az e célra külön egybehívott gyászoló közgyűlésén egyhagu lelkesedéssel szavazott meg mindent, a mivel a nagy halott hervadhatlan érdemeit egy tiszta magyar község csak méltathatja és a többi között elrendelte, hogy a ravatalra koszorut helyez, annak átadására, valamint a temetésen a község képviselőivel egy küldöttséget bizott meg. A küldöttség az önkényt jelentkező tagokból alkittatott meg, kik természetesen a nagy halott iránti kegyeletből mindannyian saját költséggükön vállalkoztak e magasatos hivatás betölté-

sére. A koszoru elkészült, egyik községi iskolában közszemlére is ki volt állítva, szép is volt, jó is volt, hogy ki volt állítva, mert bizony azt a koszorut nem látta többet még a küldöttség sem és mégis, hogy ott diszelgett a drága ravatalon az nem a küldöttség érdeme, hanem az 1056 sz. hordáré, ki a sporoló küldöttség megbizásából azt illető helyén át vevén egyenes utasítás híján nem a küldöttségnek, mit Budapesten a kitűzött helyen és időben nem találhattott meg, hanem egyenesen a muzeumban adta át, hol az, a mintegy 4000 koszoru között 3—4 órával később, mikor a küldöttség ott jelentkezett, már nem volt meg található, így azután az árva küldöttség csak a koszoru nélkül tekinthette meg a ravatalt. Még jó, hogy ugyan azon községből küldött egy másik koszorut is ugyanez a sors érte, mert a község koszorújával egybe kötve szállított szintén csak sporolásból a község költségén, mert még az a gyanu merülhetett volna fel, hogy a két koszorut szállító küldöttség csupa kegyeletből egymást kijátszotta. Mikor még megemlítjük, hogy e furcsa dolog azzal a küldöttséggel esett meg, melynek egyik vezető tagja, *Kossuth Ferenc* a ma szíves meghívását, hogy a temetés utáni napon szívesen látja a küldöttséget megemlítő, hogy akkor módjában lesz a küldöttségnek valami emléket is adni, nyomban visszautasította azzal, hogy már ekkor otthon kell lenni, hogy a nagy halottért kedden tartandó isteni tiszteletre az előkészületek megtétesenek (egy hang 36 lüvés is lesz) az olvasóra bizzuk ki találását, melyik küldöttséggel történt?

— **Szobrot Kossuthnak.** Ujabbán befolyt *Vida Ferenc*től 50 kr. és *Vida István*tól 30 kr., mely összeg a számunkban részletezett 65 frt 80 krhoz adva befolyt eddig **66 frt 60 kr.** A gyűjtést folytatjuk, e helyütt hetenkint nyugtázzuk és befejeztével rendeltetése helyére juttatva az eredményt közölni fogjuk.

— **Kérelem.** Olvasóink szíves elnézését kérjük, hogy kö érdekü helyi dolgainak közlését mai számunkból csaknem teljesen kiszorította a *Kossuth Lajos* temetésére vonatkozó országos gyász közlése, úgy törekedtünk azonban mai számunkat összeállítani, hogy olvasóink e világra szülő események minben részletéről lehetőleg tájékozva legyenek és e lapot esetleg mint az országos gyász dicső napjai emléket meg is őrizhessék a késő utókor számára.

— **Megvadult lovak.** Kevés hiba volt annak, hogy a tegnapi népes piacon nagy szerencsétlenséget nem okozott két megvadult ló. U. i. *Weisz Lőrinc* ur fogata a tanyáról jöve, a piac melletti országuton jött haza. Ez ut ilyen alkalommal — hála a piacot rendező *Pap Mihály* esküdt rendőrkapitányunknak — teljesen el van állva gyalogosok, kocsik, lovak, szamarak, sertésekkel oly anynyira, hogy a közlekedés majdnem lehetetlen. Ez alkalommal is, egy birka bőrkkel megterhelt szarmártól a lovak megijedve, félre ugrottak és a kocsit neki rántották az uton álló másik kocsira és azt felborították. A *Weisz* kocsiján ülők a rázkódástól — kivéven a lovakat hajtó *Weisz Imre* urat a kocsiból kiesetek és könnyebb sérüléseket is szenvedtek, míg a felborult kocsijának tulajdonosa, *Varny János* szegvári lakos, ki a kocsit alá került nehezebb sérüléseket szenvedett és kocsija is összetört. Ez esetből kifolyólag felhívjuk érdemes etöljáróságunkat arra, hogy a jövőben az országut ne használtassék piactérnek. Van nekünk elég szép piacterünk.

— **Községi közgyűlés** lesz mint értesítünk ápril 12-én, melynek fontosságára felhívjuk a községi képviselő urak figyelmét.

— **A mindszei 48-as kör** ma délután 2 órakor tartja meg a múlt vasárnapról a *Kossuth Lajos* temetése miatt elmaradt rendes havi választmányi gyűlését miről az érdekelteket ez uton is értesítjük.

— **Méhészeti előadást** tart *Szegvári Tóth János* méhészeti vándor tanító ápril 19-én délután és 20-án délelőtt, melyre felhívjuk ugy a tanító urak, mint általában a méhészettel foglalkozók érdeklődését.

— **A mindszei önszegélyző szövetség** az igazgatóságtól vejt értesülés szerint már a jövő

vasárnaptól kezdve a késedelmes fizetőkkel szemben az alapszabály szerü heti fél kr. btréságot fog szedni, miért is figyelmébe ajánljuk a tagoknak, hogy netáni hátralékaikat már ma rendezni törekedjenek. Uj tagok is btréságot fizetése nélkül csak jövő vasárnapig vétetnek föl, azok pedig kik még később fognának belépni az elmúlt időre btréságot fizetésére is kötelezetteknek.

— **Ártézi kut vizének leeresztése** megkezdődött. Az az hogy a község tevékeny esküdt bírja jónak látta megindítani a vizet a gőzmalom felé, melynek tulajdonosai a *Haasz Schönfeld* cég hónapokkal ezelőtt ajánlkoztak, hogy az ártézi kut felesleges vizét gőzmalmukig levezetik és ott egyrészl az üzletükhöz fölhasználják és másrészl az a tájon lévő község használatára is az utcán medencét állitanak. Ugy látszik azonban, hogy előbb az esküdt bíró ur megpróbálja javukra, hogy elmege-partnak a viz, — mert tudva levő, hogy csak *Mihály János* Kovács házáról folyik a viz lefelé — és talán csak ha eddig sikerült azt a község közköltségén elvezetni, lesznek majd szivesek a gőzmalomtulajdonosok megengedni, hogy az malmukig eljuthasson. Már most azonban nem hagyhatjuk szó nélkül, hogy a köztéren még a község által vonva is — egy árok, ha befödve nincs — a járó-kelőkre nézve veszedelmes. Magát a vízhasználatot illetőleg pedig jól tenné az esküdt bíró, ha azt megfelelő csatornákon a most ültetett fa csemeték tövéhez vezetné s ezzel mintegy biztosítaná azok megfogamzását és gyors fejlődését, mi által mindenesetre nagyobb érdemet szerezne magának és nem pocskolná hiába a község pénzt olyan munkálatra miből a községnek semmi haszna sem mutatkozik.

— **Ártéri ut.** Ugy látszik mégis megmozdult a hatóság az ártéri ut jó karba helyezése iránt, amennyiben pénteken ápril 6-án a dorozsmai szolgabíró és *Sövényház* községe helyszini szemlét tartott *Novák József* uradalmi ügyész közbejöttével. Kíváncsiak vagyunk, ki fogja ezen ut rész fönntartásának a költségeit viselni, mert hogy az jókarba fog helyezettetni azon nem is kételkedünk, mert hisz az uradalm igit is ott közlekednek. De nagyon különösnek tartjuk ezeket a fontoskodó tárgyalásokat akkor, mikor az 1827. évi aug. 30-án kelt legfelsőbb kir. adomány levéllel ki van mondva, hogy „*Pallavin* Ele őrgéőf és jövendőbeli örökösei és utadai az említett róvet, hidakat, különösen gátakat s azon révhez vezető utakat a mily mértékben állítandók és javítandók lennének saját költségén és kiadásával építeni, javítani és folytonosan jókarban tartani tartozzék és kötelezessék.” Ezen rendelkezéshöz ast hisszük nem kell kommentár addig míg a mindszei rév és díj szedési jog mely épen ezen adomány levélén alapszik a *Pallavin* család tulajona és csak sajnalni lehet, ha egy vármegye nem bánik el röviden az ut rönbe hozása és jókarban tartása tekintetében.

Felelős szerkesztő és laptulajnos: **Tary Endre**.

Hirdetmény.

Egy 8 ló erájú **Clayton et Schuttlevorht**-féle gőzgép teljes felszereléssel és jó karban eladó **Rác Sándor** urnál Szentesen. Tudakozódni lehet **Kirschner Bernát** gépész urnál Mindszentén. — 2—3